

Tarka krónika

Hölgyeim és uraim

mostanában sokat foglalkozom a legjellemzőbb emberi tulajdonságnak, a hiúságnak természetrajzával. Jegyzeteket csinálók, figyelem az embereket s főként persze azt közülük, akivel legtöbbet vagyok: magamat!

Talán még könyv lesz belőle egyszer. Kimerítő elvi tanulmány, a nevetséges és gyarló emberi hiúság hü tükre. Nagyszerű könyv lesz. Biztosan nagy sikere lesz. Hogyne, hiszen a fotografiám is ott fog diszelegni a címlapon. Meg az autogramom. Képzeld!

Mióta ez a mulatságom, szinte napon-ta kapom rajta magam, in flagranti, apró hiúságokon, amiket eddig észre se vettem. Annál meglepőbb a dolog, mert az utóbbi esztendőben, sok hányattatás és szenvedés kárpótlásaképepep már elhittem magamnak, hogy ezeknek révén legalább leszoktam minden hiúságról, ami nagy előny volna, lévén az érzékeny hiúság magában is a legtöbb szenvedés forrása.

No de hát erről szó sincs.

Multkor meséltem már róla, hogy mi-ként kaptam rajta magam, a villamoson, ahogy figyelem az újságot, tetszik-e neki a cikkem.

Ez magában még egyszerű dolog, az illet mindenki természetesen szokta találni és hajlandó megbocsátani, még másoknak is.

Vannak cifrább hiúságok, amiknek észrevevéséhez már bizonyos gyakorlat kell.

Kapásból feljegyzek itt egyet, amit akkor, mikor rábukkantam, egy szóval noteszembe rögzítettem, hogy el ne felejtsem.

Telefon. Tévesen hívnak fel. Nem mondom be a nevem, kérdezem, ki beszél. Az illető meglehetősen ridegen visszakérdez, hogy én ki vagyok. Már ez nem tetszik, kissé indulatosan lekéztetem, hogy azt neki kell megmondani, ő főlényesen leint és visszautasítja a lekéztetést. Iszonyu méregbe jövök. Hogy mer velem így beszélni?! Kialtom hangosan.

Velem!

Velem — akiről nem is tudja, ki vagyok, hiszen nem voltam hajlandó elárulni. Velem — aki az ő számára nem is létezem.

Ugyan mit jelent itt az önérzet, hogy velem?

Semmit. Egy pusztá hangot. Mert hisz csak annyit szerepel belőlem a telefonkagylóban, amit a fülén tart.

Erre a pusztá hangra vagyok olyan büszke, ezzel azonosítom magam, ezzel szemben követelek hódolatot és tiszteletet és alázatos főhajtást, mint Gessier, aki megkövetelte, hogy a kifüggesztett kalapjának köszönjenek.

Hát persze — az én hangom!

Neki ebből a pusztá hangból éreznie és tudnia kellene, hogy micsoda kivételes, esodálatos ember tulajdona lehet!

Ezt nem tudtam eddig magamról. Hogy a hangomra hiu vagyok.

Most ezt is tudom. Egyre többet tudok. Milyen tudós vagyok.

Karinthy Frigyes.

Modern Plutarchos

Péter és Pál

Péter (50 éves, pepitaruha, vadászkalap): Rettenetes ez a mai világ.

Pál (50 éves, szmoking, monokli): Miért?

Péter: Csak.

Pál: Ez nem indok.

Péter: Azért mondom, hogy csak, mert ezt nem kell indokolni. Mert ez egy rettenetes világ! Sodoma!

Pál: A régi nem volt Sodoma?

Péter: Nem.

Pál: Hát milyen volt?

Péter: Te nagyon jól tudod. Az emlékek raja zudul föl bennem... hol kezdjem? Az asszonyok, akik a világ legremekebb háziasszonyai voltak?... Igen. Az volt a büszkeségük, hogy milyen vascsorákat adtak. Tultettek egymáson. És a férfiak? Milyen hangos, kedves, duhaj élet volt az. Jókedv, gondtalanság. A nőtáik? „Káka tövén költ a ruca... Magasan repül a daru... Minek turbékolatok bugós vadgalambok...”

Pál (a foga közt): Ornitológia.

Péter: Mindenki ur volt, aki ur volt. Akkor az „y” számított a név végén. És a huszárok! A vármegye! A minisztérium. És a leányok! Kedves, szelid leánykák — az akkori decens divatban, sarkig, nyakig eltakarva a férfiszemektől.

Pál: És te ezt helyesnek talárod?

Péter: Miért? Talán te nem ezt tartod helyesnek?

Pál: Folytasd, kérlek.

Péter: Én idegen vagyok ebben a kavarodásban. Itt vad muzsikára kerengenek, itt fiatal leányok, fiúk táncolnak, motocikliznek minden garde nélkül. Olyan költöket istenitenek, akiket én meg sem értek, pedig te is tudod, hogy én értelmes gyerek vagyok. Rettenetes ez a mai világ. (Sóhaj).

Pál: Péter! Én pedig azt mondom neked, az a világ volt rettenetes, amelyikért te most rajongsz.

Péter: Ezt komolyan mondom?

Pál: Ez az én meggyőződésem. Ti, a legtöbben, akik még ebben a másik világban éltek, amikor Ferenc József mögött becsukódott a kapucinusok kriptája, ti is beadtátok a kulcsot. Hipnótikus álomban meredtek a multra, Strausz-keringő kell nektek ma is, meg ipityomriptom és nem tudjátok elhinni, hogy a világ nem állhat meg a különben igen szimpátikus eigányhad muzsikájánál, valamint hogy nem mehetsz konflison e város másik végére tisztán a tradíciók iránti tiszteletből, mikor sürgős dolgod van és autó van és autóbusz van a világban. És barátom! Ma már kezd nem a név számítani, hanem az ember. Milyen ügyes, mit tud, milyen tisztességes, mennyit keres. Hajdan régi, bieder kereskedőcsaládok ifjai otthagyták apáik tisztaság üzetét és elmentek huszárnak, miniszteri fogalmazónak — mert ez volt az elegáns. Az ugynevezett „elegáns pályák” ez volt a régi világ rákfenéje. Ezt a pocakodat, aminek nem szabadna lenni, még a mult időkből szerezted, amikor majd agyonlöttek bennünket véres hurkával és töltött káposztával. Te, akár hiszed, akár nem, ez a mai asszony is ember. Ez külföldet jár, idegen írókat is olvas, dolgozik, alkot, kitalál és épp ezért

önálló. Az erkölcsök? Baj mindig volt, mindig lesz... ezen nem segít a hipokrita szemforgatás, hidd el nekem. Kifogásod van a mai muzsika ellen? Hát tudd meg, boldog vagyok, ha jazzmuzsikát hallok. A szimpla kis kuplék, a szmaling, a Wienerliedek után új, különös hangszerek jajgatnak föl, élvezem a furcsa harmóniát, idegen országok levegőjét a muzsikában. A tánc? Én emlékszem, mikor az alispánédát kétszer körülvezeltad a nagy báltermen, ideges szivdobogást kaptál tőle. És veled együtt a fél vármegye. És az tetszett neked, hogy nem láttál semmit a leányokból, akiket feleségül akartunk venni, nem tudtad milyen a nyaka, a lába, a dereka, mert a sok halesont, puff, turnür, mieder gondosan eltakarta előled... Ez a mai divat szabad, könnyű, azt mondhatnám sport-szerű, nem kínozza a nőket, nem győtri el a testüket, szabadon hagyja a lábukat és mert megszoktad e látványt, épp ezért természetes...

Egy baj van barátom! Téged is invitál ez a mai kor, mint mindenkit. De te a kor hívószava elől eldugtad a fejedet a homokba. Azt hiszed, öreg vagy, mert apádat nézed, meg nagyapádat és mert a kalendárium szerint itt az alkony. Szó sincs róla! Ez a mai fiatalság más — ez nem tiszteli úgy a kort, hogy minduntalan pofoncsap a nagy tiszteletével, ez tudja, hogy van sport, van lelki frissesség, — sőt honorálja, kedvesen honorálja azt, aki minél tovább köztük akar maradni. Ha ezelőtt harminc évvel valaki az én koromban kiállt volna táncolni, azt elkergették volna a hivatalából. Látod, én pedig éppen táncolni megyek, két ifjú leánnyal, egy szőkével és egy barnával és meg vagyok róla győződve, hogy mind a kettő szívesen fogyaszt velem egy teát és eljár egy blues-t vagy egy tangót...

Péter: Hát szervusz.

Pál: Szervusz. (El.)

Farkas Imre.

Harc egy királynő szibéért

Három francia város áll most harcban egy szép asszony, egy világszép királyné szibéért. A történet elég érdekes, de korántsem oly regényes, mint amilyenek első pillantára látszik. Mert az a sziv pontosan négyszáz évvel ezelőtt már megszünt dobogni. Hanem azért minden régisége mellett elég jó állapotban van, mert annak idején korának legjobb metódusa szerint balzsamozták be. Azóta is pompás aranyhüvelyben, a pompás aranyhüvelyt pedig még pazarabb aranyurnában őrzik. Annak a bretagnei Anna királynénak a szivéről van szó, ki nagy szerepet játszott Franciaország történetében.

Az aranyurnát s benne a mumiaszívet ezidőszent Loire megye történelmi muzeumának egyik szép vitrinjében őrzik. Ámde jelentkezett nemrég a nantesi muzeum igazgatója s történelmi bizonyítékokkal állt elő, melyek azt mutatják, hogy régibb joga van Anna királyné szivére, melyet, ha másképp nem lehet, bírói uton követel vissza magának. De ahol ketten vitáznak, a régi közmondás szerint akárhánszor a harmadik győz. Könnyen megeshetik, hogy a két muzeum

pereskedése azzal ér véget, hogy a per tárgyát Páris város muzeuma kapja meg, mert az is bejelentette igényét bretagnei Anna szívére. A kérdésben minden valószínűség szerint a francia közigazgatási bíróság dönt, melynek tanácsa előtt oly pert, mely egy női szív körül fordul meg, eddig még nem igen folytattak.

Az a nő, kinek szívéért most, négy száz év elmúltával oly ádáz csatát vívnak, viszontagságos életpályát futott meg, mely szorosán függ össze Franciaország történetével. Tizenhat éves volt, mikor már nagy harc dult a szíve meghódításáért. Három nemesember vetélkedett érte s egyikük, d'Albert Alain, a breton várur, erőszakos módon akarta elrabolni választottját. Híret hallotta Anna kisasszony nagy szépségének VIII. Károly francia király s ő is a szép nemes hölgy kérőinek sorába lépett. Csakhogy bretagnei Annának a négy kérő egyike sem kellett, mert szívével már rég Miksa német császárt ajándékozta meg, aki császár léteire költő és filozófus is volt. S a császár, jóllehet bretagnei Annát sohasem látta, hanem csak hírből ismerte, követe útján megkérte a szép hajadon kezét. Az esküvő meg is történt a császár távollétében, akit evégből kinevezett külön követe képviselt az esketés szertartásán. Ámde VIII. Károly királyt ez nem zavarta abban az elhatározásában, hogy a bretagnei hercegkisasszonyt hitvesévé teszi, jelentékeny haderővel vonult be Rennes városába s bretagnei Anna és Miksa császár házasságát érvénytelennek nyilvánította. Bretagnei Anna most már felhagyott minden ellenkezéssel s rövid idő múlva Franciaország megkoronázott királynéja lett. Néhány évvel ezután a király meghalt s örököse, XII. Lajos is beleszeretett franciaországi Annába, kit ezután másodszor is Franciaország királynéjává koronázták meg.

A szép királyné harminchatéves volt, mikor meghalt. Halálós ágyán meghagyta, hogy balzsamozzák be, rejtseik aranyhüvelybe s vigyék Bretagneba a szívé. Így került a szív Nantesbe, hol hosszú ideig őrizték a város muzeumában. Száz évnél hosszabb idővel ezelőtt a muzeum az aranyhüvelybe zárt szívet letét gyanánt odakölcsönözte Loire megye történelmi gyűjteményének, mely azóta magánál tartotta a drága ereklyét. S most Páris is bejelentette igényét a szívére annak a nőnek, ki valamikor két királyi férj oldalán uralkodott Franciaországban.

Expedíció Noé bárkájának felkutatására

A „Manchester Guardian“ jelentése expedíciót küld az Ararát hegyére Noé bárkájának felkutatására. Chicagóban szerint Chicago városa egészen komolyan foglalkozik azzal a tervvel, hogy ugrátszik nem kételkednek abban, hogy az mberiség ősapjának bárkáját megtalálják, mert — ahogy az expedíciós-terv határozati javaslata mondja — „ha Noé a vízözön után csakugyan kikötött az Ararát hegyén, akkor a bárkát ott biztosan meg kell találni, annál is inkább, mert a hegyen a levegő oly ritka, hogy a bárka ellenállhatott az évezredek idővasfoganak.“ A derék chicagóiak 1933-ig

remélik megtalálni a bárkát, hogy az abban az esztendőben rendezendő világkiállítás főattrakcióját képezze.

Boldog Amerika, amelynek van pénze ilyen szelid kis örületek megvalósítására! Az expedícióhoz meg az a megjegyzésünk, hogy remélhetőleg teljesen hasznavehető állapotban találják meg a bárka gépeit, úgyhogy idegen segítség nélkül is átszelheti az Óceánt, hogy büszkén befusszon Chicagóba. Mit lehessen tudni, amilyen élelmeselek az amerikaiak, még megéljük, hogy a világkiállításán ott fog szerepelni a bárka! Majd akadnak szakemberek is, százszázalékos amerikaiak, akik jó pénzért a bárka okmányokkal kimutatható eredetiségét garantálni fogják.

Egy rettenthetetlen püspök

Az Uj Hebridákon nemrég különös eset játszódott le, mely nagy port vert fel az angol lapokban. Dr. E. Merivale, Melánzia püspöke, ahogy a „Daily Express“ jelenti, inspekiós körutra indult. Amikor Lamalangáról motorcsónakján utban volt a quatuapei misszióstelepre, azt a hirt hallotta, hogy egy francia gőzös parancsnoka, aki a szigeten járt, hogy ott farmmunkásokat toborozzon, egy bennszülött fiatal feleségét erőszakkal a hajóra hurcoltatta és vonakodik az asszonyt kiadni. A püspök azonnal üzöbe vette az asszonyablót és sikerült is hajóját elérnie. Amikor a kapitány meglátta a püspököt, ráfogta fegyverét és megfenyegette, hogy lelövi, ha a fedélzetre mer jönni. Dr. Merivalt ez a fenyegetés teljesen hidegen hagyta és felkapaszkodott a fedélzetre. A kapitány közelebe érve, lenyomta a fegyver csövét és megragadta a vállánál. Hasztalan hívta a kapitány a legénységét segítségül, csak egy ember merészkedett a közelbe, aki egy nagy doronggal ütni kezdte a püspököt. A püspök azonban rettenthetetlennek bizonyult, mert mártírként, jajszó nélkül állta az ütéseket, míg a motorcsónak legénysége átkutatta a gőzöst, kiszabadította fogságából az asszonyt és átkísérte a csónakra. Ekkor a püspök is elengedte a kapitányt és embereivel együtt távozott. Miután az angol kormány a püspök jelentése alapján hivatalos vizsgálatot rendelt el, valószínű, hogy a francia gőzös parancsnoka viselni fogja a nem mindennapi emberrel való következményeit.

Irodalom, művészet, zene

Paál Ferenc: Lenn

A sok polémiát kiváltott és vitás értékű „Hamu alatt“ után Paál Ferenc új könyve meglepetés gyanánt hat. Mondhatni: irodalmi csemege; artisztikus külsőségeiben és bizarrságában művészi élmény.

A „Lenn“ ugyanugy egy tisztulási processzusnak stációja, mint a „Hamu alatt“ volt, de ami a „Lenn“-ben az őszinte valóság erejével hat, azt mintha már egy merően más ember hozta volna elénk. Paál nem szertelenkedik többé, nem keresi a kulcsregények olcsó hatásait, ha-

nem a művészember megértő szemével kutatja a közvetlen környezet emberi vonásait. Mig a „Hamu alatt“-ban igen gyakran sémák mozogtak és az egész könyv nivóját a Bildungsromanok hosszú sora szabta meg, addig az új regényben nincs egy alak, mely nem élné a legvértelmebb életet és nincs egy jelenet, mely kizökkentene az első oldalakon pompásan körvonalozott élettelen milióból. Pedig az író nem könnyíti meg feladatát a legbizarrabb figurákról rajzol mesterien éles portrékat.

A Hamu alatt-ban megnyilvánuló iráskészség a Lenn-ben sokkal tisztultabban áll az író rendelkezésére. Paál lírája igen gazdag érben fakadt fel és ezzel a lírai formaemmel meglepően gazdaságosan bánik, a külön figurák köré a dunántúli kisvárosnak megkapó vonalait rajzolva. Kevés írónk van, mely ilyen nosztalgia-mentesen tudja megszólaltatni a kisváros lelkét és aki ennyi érdekességet tud kibányászni a milióból. Paálnál élnek a kövek, értelmet kap a köd és a kisváros unalma sejtelmes színekkel, fényekkel telítődik. A lírai regény formája, a mondanivaló zártasága és az író tisztult iráskészsége Füst Milán kisregényeit juttatja eszembe.

Egy reménytelen életet élő, kopott kis ujságíróról van szó a regényben, egy unásig ismert és mégis meglepően újnak ható félemlersorsról, arról az utról, mely feltartóztatlanul a fertőbe, de onnan az emberi én felszabadulásához vezet. Egy nagy zuhanás és a könyv, anélkül, hogy a lejtő kezdetét és még inkább a szakadék fenekét éreznék. Mintha ez nem is volna fontos, mintha az író a főhőssel csak éppen érinteni akarta volna egy különös, bizarr alak életét, akiről valamilyen még sok mondanivalója, vallomása lesz. Ezért nem bántó a regény reménytelen befejezetlensége.

Paál Ferenc írói oevréjében a „Lenn“ jelentősebb állomás emigrációs regényénél és örvendetes volna, ha azon az uton haladna tovább, melyre új könyvével ráért.

Egri Viktor.

Heine és a Rothschildok

Conti Cézár gróf a Rothschild-család történetével foglalkozó nagy munkájának most megjelent második részében érdekes dolgokat mond el Heine Henriknek a Rothschild-család párisi főnökéhez, Rothschild James báróhoz való viszonyáról. Heine, a német cenzura üldözése elől menekülve, 1831 május havában tudvalevően, úgy mint Börne is, Párisba költözött. Heine párisi tartózkodásának mindjárt első éveiben nagy érdeklődést keltett maga iránt. A Revue des Deux Mondes közölte fordításban harci utazásának egy részét, költeményeinek két kötete is jelent meg francia nyelven. A párisiak — mondja Conti gróf — kezdetől fogva felismerték benne az elsőrangú költőt tehetőséget, a francia irodalom legelőkelőbbjei magukhoz hasonlóknak ismerték el. Az egyéni tulajdonságait már kevésbé tartották nagyra. Hamar észrevették különöségeit, szertelenségeit, a jellemében felfedezhető ellentmondásokat. A Metternich szolgálatában álló diplomaták és kémek egyenesen azt mondták róla, hogy az em-

bariség selejtjéhez tartozik. Egy jelenés, mely ebből a körből eredt, s melyet a bécsi állami levéltárban találtak meg. „erkölcsi és politikai kaméleonnak“ mondja a megbízhatatlanságáért.

Természetes, hogy Heine hovahamarább ismeretségbe esett Rothschild James-szel, már azért is, mert már az atyja, különösen pedig a nagybátyja is jó ismeretségben volt a Rothschild-családdal. Heine ugyan nem mulasztotta el, hogy munkáiban maró gunnyal nyilatkozzék a Rothschildokról, de nagyon sokszor irt kedvező hangon is a családról, persze, ugymond Conti gróf, nem anélkül, hogy különböző okok miatt lekötelezettje ne lett volna anyagi természetű szívessegek révén James bárónak. A „nagy báró“ nem egyszer látta vendéglől irodájával kapcsolatos termeiben bizalmas ebédeken, azonkívül pedig — mint Heine maga mondja — részt juttatott neki, „sokszor minden külön felkérés nélkül, majdnem minden nagy hitel-műveletének eredményeiből.“ Hanem azért Heinenek majdnem sohasem volt pénze, mert a pénz sohasem melegegdehett meg nála, azonkívül pedig azért sem, mert sokszor vett részt Rothschild tanácsa nélkül oly spekulációkban, melyek reá nézve nagy veszteséggel értek véget. Rendszeres támogatást Rothschildtól sohasem kapott, bár nem egyszer adta értésül a bárónak, hogy szüksege volna erre vagy arra és olyankor James, ki csodálta tehetségét, a tollától pedig rettegett, néha juttatott neki ügyes módon egy-egy színész végzett részvénykülönbözeti üzlete révén valamelyes pénzt, igaz, hogy néha szándékosan félre is értette egy-egy leplezett formában eléje terjesztett kérését. Heine nem fukarkodott egy-egy elismerő szóval, mikor alkalma nyílt reá, de máskor szívesen gonyolódott James bárón és szemére vetette fősvénységét és kapzsiságát. Valószínűleg nem magára gondolt, mikor ezt írta „gondolatai és ötletei“ közt: „Rothschild ellenségeinek derékhadserége azokból az emberekből áll, kiknek nincs semmijük; ezek mind azt gondolják, hogy amiből nekünk nincs, bőven van Rothschildnak. Az ilyen, mihelyt a pénze elfogyott, Rothschild ellensége lesz.“ Pedig állt ez Heineről magáról is. Aztán megint csak imponált neki az irigyelt bankár tündöklése és gazdagsága. Nagyon melegen, sőt dicsőítő módon szól James feleségéről, kit nemcsak Páris legszebb asszonyának mond, hanem azt is megemlíti róla, hogy nemcsak szellemével és ismereteivel tűnik ki, hanem foglalkozik gyakorlati módon a képzőművészettel is.

A bárónő nagy tisztelője volt Heine költészetének s akárhánszor szólott csodálattal Heine műveiről, ami nagyon hízeltetett a költő hiúságának. Heine valósággal rajongó tisztelettel viseltetett Betty bárónő iránt, aki szívesen hallotta, mikor a költő egy-egy célzást tett arra is, hogy oly fenkölt szellemű hölgy, mint ő, a számok oly józan emberének lehetett a feleségévé. Heine rendszeresen megküldötte a bárónőnek minden munkáját, még azokat is, melyekben James bárót nevétségessé tette. A rossz benyomást ilyenkor egy-egy mentegető szóval igyekezett eloszlatni. De Heine tud-

ta, hogy mit tesz, mikor kissé élesebben emelte ki a házastársak közt levő ellentétet. Betty bárónő ismételt meghívta magához, s ilyenkor Heinenek alkalma nyílt előterjeszteni egy-egy kérését mások érdekében is. Utóbb, mikor már a „matrac-sírjában“ feküdt betegen, ezt írta egyszer Betty bárónőnek: „A világtól való elkülönültségemben sokszor vizsgálta meg a kegyed képe, mely a legdrágább művek közt foglal helyet emlékezetem képtárában.“

Színház, mozi

A film női szemmel nézve

Figyelemreméltó, hogy a film, amely több mint két évtizedes diadalmas útján majdnem semmit sem tett a tömegek szellemi és lelki színvonalának emelésére, sőt „ez kell a népnek“ örve alatt legtöbbször visszaélt a rendelkezésére álló nagyszerű eszközökkel és lehetőségekkel, milyen kitűnő munkát végzett az izlés elterjedése körül. A női öltözködésben és a lakások berendezésében megnyilvánuló izlésre gondolok. Ha ezelőtt száz nő közül tíz volt jól öltözve és száz lakás közül tíz volt izléssel berendezve, akkor a statisztikus ma föltétlenül ötven percentes jelentős emelkedést regisztrálhat. Aki egy kicsit nyitott szemmel figyeli a dolgokat, ezt az eredményt a film javára fogja írni.

A hollywoodi és berlini stúdiókban összehordták és rekonstruálták mindazt, amit az emberi kultúra és civilizáció ezideig megteremtett. Felépítették Pompejít, a régi Rómát, Jeruzsálemet, az egyiptomi piramisokat, a hellén és római építőművészet remekait, a renaissance kincseit. Elővarázsolták az emberiség egész multját, visszahozták a mögénk került összes időket, mi sem természetesebb hát, hogy a fellevegő gép lencséjébe belefért modern életünk teljes gépezete is.

Ha igaz az, hogy a nő más szemmel nézi az élet jelenségeit mint a férfi, akkor ez a filmre kétszeresen áll. A nő minden lelki és szellemi emóción túl úgy nézi a filmképeket, mint egy megelevenedett divatlap megelevenedett illusztrációit. Amikor a férfi csak azt látja, hogy mondjuk, Pola Negri milyen szép és mennyire művésznő, a nő ezenfelül már el is leste Pola Negri ruhájának grációz vonalát. Tagadhatatlan, hogy a kis varró- és masamód-leányoknak a Courts-Mahlereknél is jobban megártott a mozi-beli hamis romantika és az egészségtelen szentimentalizmus, de megtanultak öltözködni és mozogni. A nőnek különben is gyors a tanulékonyága az ilyesmiben. Ezelőtt a nők nagyrésze csak jó-rossz könyvekből ismerte egy jobb és szín-pompásabb élet kereteit és kinek-kinek tehetség és fantázia szerint adatott meg, hogy eljutt-e az izlés felső garádcságig. A színház nem volt és nem lehetett soha annyira a tömegé, különösen mifelénk csak nagyobb városok emberei juthattak ehhez a szellemi felfrissüléshez. A főúri és úri lakások, amelyekben egy lezsúrt és kifinomodott izlés uralkodott, még bepillantásra sem nyíltak meg a tömegek előtt.

A mozi a tömegek öröme és szórakozása mindent megadott egyszerre, ami ezen a téren hiányzott. A modern tárgya, filmek bizonyos fokig pótolják a divatrevüket és szemléltető képsorozatok arról, milyen legyen az izléses, modern kényelmes, testi és lelki igényeinknek megfelelő lakás interiórje. A moziiban tanult az iparművésznő, a varrónő, a háziasszony és az a nő, aki eddig, ha meg is tudta fizetni a párisi modelleket, nem tudta, hogyan kell mozogni, járni bennük.

Persze, van az éremnek egy másik oldala is. Mintahogy a modern színház rendezésben gyakran elsikkad a szó s a rendezőnek elsőb hely jut mint a költőnek, a filmnél is elvesz gyakran a lényeg a dekorációban. Vagy inkább így: mivel a filmnél a lényeg sajnos legtöbbször talmi és népbutító, nem is baj, ha elvesz. De az már gondolkodóbaejtő, hogy a női speciális látás a moziiban nemcsak abban fejeződik ki, hogy a nő eltanulja az öltözködés és interieur művészet titkait, hanem mint mindenütt másutt, itt is vannak a nő dekoráció és öltözködésbeli izlésre való törekvésének tulhajtottságai. A nő odáig megy, hogy már csak dekorációt akar. A nők nagyrésze nem szívesen nézi meg azokat a filmeket, amelyek nincstelen emberek szomorú, sívár életét tükröztetik, amelyekben az élet igazi arca van jelen. Irtózik ezektől a filmek-mektől, mint a szegényszagtól és a legjobbjabb filmszínészről sem tetszik neki, ha nem pompázatos miliőben, ragyogó ruhákban, hercegisasszonyként jelenik meg, hanem szegény munkásasszonyokat alakít.

Ugyanakkor, amikor a nő megtanulta a moziiban, hogyan kell decensen, jól öltözködni, hogyan kell lakását izléses, barátságos othonná varázsolni, pár lépéssel tovább ment a kelleténél. Amilyen arányban hajlik a luxus felé, alyan arányban mélyíti el a társadalmi osztályok között fennálló szakadékokat.

Szenes Erzs.

Villa a tizenötemeletes ház tetején

Egy hatalmas amerikai színházi tröszt.

Egyéves amerikai tartózkodás után Newyorkból visszaérkezett Berlinbe Jean Gilbert, a kiváló német zeneszerző, aki legujjabban két operett megzenésítésével foglalkozik. Mindkét operettszöveg szerzője magyar. Az egyiké: Fodor László, a másiké: Biró Lajos. Jean Gilbert Newyorkban a Schubert-tröszt szolgálatában állott s mint ilyen, nagyon eredményes munkát végzett. Hazaérkezése után interjú adott newyorki tapasztalatairól. Itt közlünk néhány nagyon érdekes részletet az interjúból:

— A szinigazgató Amerikában általában az, ami nálunk a rendező. Az amerikai színházüzem legfontosabb személyisége — producer. Az ő személye körül fordul meg minden, az ő neve rikolt a plakátokon és minden hirdetésben, amely a készülő darabról a lapokban megjelenik. Az igazgatórendező, a szerző, a komponista, meg a színész neve el-tűnik a producer nevének árnyékában. Az amerikai producer abban a pillanatban, amikor megszerzi egy darab elő-

adási jogát, megszerzi filmjogát és könyvkiadási jogát is. Egyáltalán Amerikában csak azoknak a daraboknak lehet reményük arra, hogy filmet készítsenek belőlük, amelyek színre kerültek már a színpadon is és — sikert arattak. A producer szabadon rendelkezik minden megszerzett színdarabbal. Bármilyen változást eszközölhet rajta, átseportosíthatja az egész darabot, kihagyhat belőle felvonásokat és új felvonásokat írathat bele. Az amerikai producernek az az álláspontja:

— Azt teszem a pénzemért, amit akarok!

— Én a Schubert-tröszt szolgálatában álltam. Ennek a trösztnek két pompás vezetője van: a két Schubert-testvér, akik emberfölötti munkát végeznek. Sohasem hittem, hogy ilyen munkateljesítőmre ember képes legyen, mint amilyenek ezek ketten képek. A Schubert-testvérek minden bizonnyal a legnagyobb színházemberei az egész világnak. Üzleteik mérete egyszerűen gigantikus. Egyedül Amerikában 40 színházuk van, csak Newyorkban 27 színház áll az ő vezetésük alatt. Ezenkívül Londonban is van öt színházuk. A Schubert-tröszt üzletháza Newyorkban a 44-ik utcában van. A ház tizenötemeletes. A ház tetejére egy kis villát építettek. Ott lakik a fiatal Schubert, az idősebb Schubert az elnöke a trösztnek és ő vezeti a Schubert-színházak drámai osztályát. Természetesen nagyon sok mozija is van a Schubert-trösztnek!

A 44-ik utcában lévő üzletház forgalma olyan, mint egy óriási áruházé. Naponta több mint ezer ember fordul meg ebben az épületben, amelyben annyi a dramaturg, a fordító és a — detektív, mint homok a tengerparton. Schuberték mindent tudnak, ami roppant üzembelen történik és semmi sem történhetik az ő beleegyezése nélkül.

Állandó szerződésben hatezer—nyolcezer színészük van Schubertéknek. A Schubert-színházakban ugyanabban az időben 150—200 darab kerül bemutatásra. Mindezek az előadások a két testvér állandó felügyelete alatt állanak. A fiatalabb Schubert délelőtt az irodában van, ahol számtalan rendelkezést ad ki, tizenegy óra körül legalább hat színdarab próbáján vesz részt Newyorkban, egy óra után már vonaton ül, hogy a közeli vidék színházait látogassa meg. Minden vasuti állomáson nagyobb csomag táviratot vesz kézhöz. A vasutról dirigálja husz—harminc utazó társulatát is.

— Egyszer megkérdeztem Schubertet, hogyan bírja ezt az óriási munkát? Mosolyogva válaszolt:

— Bírom, mert örömet okoz!

Szépségápolás, divat

Miért fontos az arc ápolás

Megismétlem azt az általánosan ismert tény, hogy az arc kamatozó tőkebefektetés és az arc bőr legbiztosabb ismertetője az egészségnek. A gondozatlan arc bőr, amely tisztátlan és elhanyagolt, akadálya lehet a sikernek és boldogulásnak.

Dr. Howard Fox, az ismert bőrgyógyász, azt mondja: Előfordult már, hogy

férfiak és nők nem kaptak állást, mert arcszínük tisztátalan volt. Főleg azok tudnak nehezen elhelyezkedni, akiknek bőrfoltjaik vannak. De nemcsak az üzleti életben való boldogulásuk mulik ezen, de nagy szerepe van ennek a bajnak a házasságkötés kérdésénél is.

Ezért célszerű, ha arcunkra fokozott gondot fordítunk és nem mulasztjuk el annak ápolását, mert ezzel jobb és biztosabb társadalmi helyzetet biztosíthatunk magunknak.

Előre kell bocsátani, hogy az arc maga is képes arra, hogy gondját viselje önmagának. Akinek a bőre ép és ellenálló, csak tisztán kell azt tartania kívül és belül és óvakodnia kell a káros behatásoktól. A leggyöngédebb bőr is elég erős, hogy az elemekkel dacoljon. Dr. Fox is ezt vallja és szembeszáll azokkal, akik azt tartják, hogy az arc bőrnek nem tesz jót a vízzel és szappannal való mosás. Természetes, hogy ez a kezelés nem hat egyformán mindegyik arc bőrre. Száraz bőrre legalkalmasabb a bő zsirtartalmu semleges szappan, míg a feltűnően száraz bőrhöz olyan zsiros szappan való, amely vékony zsiradékkeletet hagy maga után. Akinek pedig zsiros bőre van, az használjon olyan szappant, amely nem növeli a zsirtartalmat. Az átlagos bőrnek legjobb a tiszta zsírral készült, kevés lugtartalmu tiszta mosdószappan.

A sima arc első feltétele a jó táplálkozás és egészséges életmód. A napi élelemadag és tornagyakorlatok szabják meg, hogy a bőr meddig marad egészséges és rugalmas. Azok az elbeszélések, amelyek hatvanéves asszonyokról szólnak, akiknek arc bőre olyan lágy, mint a tizenhatéves leányoké, a mesék közé tartoznak. A korral a bőr is durvábbá és törékenyebbé válik és már a közepes életkorban rendszerint pattanások és vérerek válnak láthatóvá s ezt a folyamatot elszarusodás kíséri.

A bőrnek szüksége van bizonyos zsirtartalomra és ha ez hiányzik, gondoskodni kell pótlásáról, hogy hajlékonysága és lágyága megmaradjon. De ez az eljárás semmiképpen sem helyettesíti a vízzel és szappannal való tisztogatást. Mindegy, hogy az alkalmazott zsiradék növényi vagy ásványi eredetű. Az olajbogyó olaja főleg a nagyon szikkadt bőrnek felel meg, míg a mandulaolajat inkább más esetben használják. A krém megválasztásánál nagy gondot kell fordítani arra, hogy milyen gyárból vásároljuk és hasonló figyelemmel kell eljárni az ajk-, arcfesték és más kozmetikai szerek beszerzésénél is. Dr. Fox szerint az arcnak a puder és festék nem árt, egyetlen hátránya csupán esztétikai kifogás lehet, ha a „kikészítést“ ügyetlenül és hanyagul végzik.

A bőrfolt egyike a legelterjedtebb kiütéseknek és különösen a fiataloknál fordul elő. Egyes orvosok szerint az arcfoltokat fertőzés okozza, de ezt eddig nem bizonyították be. Megtörtént, hogy ugyanannak a családnak csak egyik-másik tagjánál lép fel és máskülönbent teljesen egészséges fiuknál és leányoknál is mutatkozik. A legtöbb esetben maga a természet küszöbölí ki a hibát, a legeredményesebb kezelési mód pedig a Röntgen besugárzás helyes alkalmazása. Kezdetben elegendő a kiütéses felület

bekenése zöld szappannal, de ez csupán enyhíti a folyamatot és nem szünteti meg teljesen. Célszerű éjszakára megfűtött oldóanyaggal a cinkszulfátot használni, de akinek bőrfoltjai vannak, soha ne használjon krémet. A fiatal korban a kiütéseket az okozza, hogy a növekedés idejében a zsírmirigyek izgalma különösen nagy, ha tehát még zsiradék jut a bőrre, a kellemetlenség fokozódik. Rossz szolgálatot tesz a megemészthetetlen zsiros étel és a sok édesség.

A ráncok elkerülésére dr. Fox ez a szabályt írja elő: Fordíts gondot az egészségedre és élj rendes, okos, boldog életet!

Eileen Bourne.

Szerkesztői üzenetek

A Képes Hét 10. számában közölt keresztszórajelölény megfejtése

Vizszintes sorok: 1. Keletrómai birodalom, 19. Aranyozott, 20. Telamoni, 21. Radium, 22. Kiadóhivatal, 24. Ito, 25. Kanál, 27. Af, 28. Zá, 29. Nogat, 31. Izlám, 33. Baromfi, 36. Aro, 37. Piano, 38. Inin, 39. Rá, 40. Hó, 41. Tj, 42. P. K., 43. Csalt, 45. Avar, 47. Piano, 49. Nitti, 50. Csend, 51. Krassin, 53. Tehetős, 55. Sko, 56. Oirt, 57. Stírne, 59. Araszos, 60. Szár, 62. Ohm, 63. Nit, 65. Zse, 66. Atka, 68. Medina, 69. Die, 71. Fairtás, 73. Elv, 74. Oboa, 77. Só, 78. Ir, 80. Sinl, 82. Lankás, 84. Est, 85. És, 87. Áim, 88. Ál, 89. Tl, 90. Cézár szelleme, 94. Nekem, 96. Ts, 97. Eltussol, 98. Yak, 99. Orate, 102. Formás, 104. Le, 105. Irkutzk Vladivosztko.

Függőleges sorok: 1. Karinthy Kosztolányi, 2. Erato, 3. Ladoga, 4. Eni, 5. Tyuktojás, 6. Róma, 7. Óz, 8. Mókázik, 9. Atilla, 10. Ita, 11. Ito, 12. Rehabilitáció, 13. Olifant, 14. Dav, 15. Amazonas, 16. Lótám, 17. Ona, 18. Milliódos bevételek, 23. Demosthenes, 26. Nippon Tokio, 30. Artista, 32. Ancien, 34. Ri, 35. Franko, 44. Ate, 46. Veszedelmes, 47. Partenon, 48. Nis, 49. NTRM, 50. Csatakiáltás, 52. Rizs, 54. Ór, 58. Ihar, 61. Raf, 64. Id, 67. Tass, 68. Mártás, 70. Il, 72. Tisztel, 75. Balear, 76. Akte, 79. Kés, 81. Nilusz, 83. Álnot, 86. Szerv, 90. Csak, 92. Elmo, 93. Molo, 95. KKK, 100. Rz, 101. TV, 102. Fd, 103. Oi.

Egy gyógyszerész neje. A filmanyagot szíveskedjék felvonások és jelenetek szerint csoportosítva röviden feldolgozni és németre fordítva beküldeni az Universal Pictures corp. Berlin W. 8. Mauerstraße 83., vagy Ufa Berlin SW. 68. Kochstraße címre. Az előbbi amerikai, az utóbbi német filmvállalat. A filmgyár kívánatára szívesen megőrzi az inkognitóját. Ha a darabot elfogadják, akkor megveszik a filmesítési jogot, melyért 8—10 ezer márkát szoktak fizetni. A kézirat ne legyen kevesebb 10 és ne legyen több 50 gépelt oldalnál.

Cs. J. Huszt. A jelzett képet szíveskedjék beküldeni.

Selec. Sorra kerül.

Gyermeksépségsverseny. Szíves türelmét kérjük. Eddig több, mint kétszáz kép érkezett be s lapunk korlátolt terjedelme nem engedi meg, hogy valamennyit egyszerre közöljünk.

Protekción, 1928. Beküldött novellái jök, de annyira el vagyunk látva mindenemű anyaggal, hogy közlésüktől hosszabb ideig el kell tekintenünk. Amennyiben a késelem bántaná, irásait szívesen visszaszolgáltatjuk.

222. Sajnos, Jan Vrba és Martin Kucsin fordításait egyelőre nem használhatjuk.

Nem közölhető kéziratok: S. O. S. — Közös érdek. — Néha. — A szabadság. — Az élet. — Falu. — Asszonyok tíz parancsolata. — Én szállnék. — A Töcök. — Ki vagyok én? — Vallomás. — Az élet játszik és én játszom. — Felfordították — Az én lakásom. — Beékeltek. — Pártütő arkangyalokkal vagyok én rokon. — Még. — A bolygó vándor meséje. — Mi lesz itt? — Pallón. — Valahol, de nem nálunk.

U. L. Érsekujvár. A gyermeksépségsversenyre még egy-két hónapig pályázni lehet, de minél előbb szíveskedik a képet beküldeni, annál jobb. — Az „ujdon-sült“ szónak tulajdonképpen nincs sértő jelentősége, mert hivatalosan tapasztalatlan, friss, csak éppen most lett személyt vagy tárgyat jelent, aki valamely új helyzetében, foglalkozásában vagy tetteiben nem rendelkezik még a kellő rutinnal és rátermettséggel. Természetesen azonban sértőleg is használni lehet, (minden a hangsúlyozástól és beállítástól függ), amennyiben gondolatban kiemelés belőle az új helyzetbe való kerüléssel automatikusan fellépő tapasztalatlanságot, ügyvetlenséget és ilyen értelemben vágom oda valakinek.

Knowledge is Power. 1. Einstein nem szépirodalmi író. Strindberg svéd származású. Szindarabokat, regényeket, filozófiai tárgyú műveket írt. Az első között volt, akik gyökerében érezték át korunk egyik legnagyobb problémáját: a nőkérdést. Leghíresebb művei Julia kisasszony. Egy lélek fejlődése, Vallomások, Egy cseléd fia stb. Stendhal, igazi nevén Henry Beyle, francia író. Leghíresebb regénye: Le rouge et le noir (Vörös és fekete). A De l'amour c. műve elmélkedés a szerelemről. Wedekind Frank német drámaíró. Leghíresebb művei: Frühlingserwachen, Erdgeist, Schloß Wetterstein stb. Megjegyezzük, hogy a

MIT ÉR A KINCS ? HA EGÉSZSÉG NINCS ?

Miután elkészítette üzleti mérlegét, nem gondol arra, hogy egészségi állapotáról is mérleget kell készítenie? A szívével nincsen semmi baj? És köszvény, cukor baj nem bántja?

PODEBRADY-FÜRDŐ

mely ezekre a betegségekre specializálta magát, télen át is nyitva van. Minden kényelemmel berendezett Kurhotel-szálló. Kérjen magyar prospektust a fürdő-igazgatóságától.

felsorolt három író közül egyik se magának való. Stendhal, Wedekind, Strindberg nem fiatal leányok számára írtak. Azokat majd csak akkor olvassa, ha már a többieket ismeri. Érett ész, sok tapasztalat, kiforrott ítélőképesség kell ahhoz, hogy valaki ezt a három íróét élvezni tudja. Tapasztalatlan, könnyen befolyásolható fiatal leányok kezében az ilyen többé-kevésbé forradalmi ízi írások káros veszedelmet jelentenek. — 2. Ennek majd utána nézünk és legközelebb válaszolunk. — 3. A magánjelenetek meglehetősen divatjukat multák. Magánjelenetek a mai szindarabokban nincsenek. Az író is, a közönség is tudja, hogy félóra bosszat magában beszélni, normális ember nem szokott. Ami monológ tehát van, az mind régi keletű. Egy monológot nem is tudunk ajánlani. Magának kell átvézni és abból választani.

Vera. Szegény kis Vera, milyen kétségbeesett levelet írt nekünk. Nem érdemi meg az a fiatalember, aki olyan csúnyán viselkedett magukkal szemben. Ő csúnyán viselkedett, maga pedig kedves Vera, egy kissé ügyetlen volt. Abban ugyan igaza van, hogy a szerelemnek nem lehet parancsolni s hogy arról, amit érzünk, egyáltalán nem tehetünk, de az már igenis tőlünk függ, hogy érzéseinket, ha szükséges, eltitkoljuk. Az ön esetében pedig nagyon is szükséges lett volna egy kissé a hideget, a tartózkodót játszani és semmiestre sem lett volna szabad „könyörögni“ neki. Ez nagy hiba volt a fiatalúrral szemben, aki, úgy látszik, hajlamos az elbizakodottságra. Ön alkalmasint nagyon fiatal még és nem tudja, hogy a legtöbb embert csak az érdekli, amihez nehéz hozzájutni. Egy kéretlenül ölébe pottyant szerelemtől a legtöbb férfi unottan fordul el. Ez azonban nem melegség az ő számára. Ő nem úgy járt el, ahogyan egy uri család, amelynek vendégszeretét számtalanszor élvezte, jogosan elvárhat-

ta volna tőle. Nem érdemes egy könnyet sem ejteni miatta. Tudjuk, hogy ezt egyelőre hiába mondjuk. Mi a maga helyében rá se néznénk többet. Fogadja meg a tanácsunkat, ha még úgy szereti is. Ő ne lássa, ne vehesse többé észre, hogy szereti. Ne tüntessen a ridegségével, hanem beszéljen vele úgy, mint ahogyan egy teljesen közömbös, unalmas ismerőssel szokás beszélni. Tegyen úgy, mintha nem érdekelné, amit beszél. Ne hívja. Ne kérdezze, hogy merre jár, mit csinál. Nézegessen szórakozottan másfelé, ha együtt vannak. Egy-egy udvarián, de igen nehezen elnyomott ásitás se árt. Arról pedig, hogy szívességet tegyen neki, szó se lehet többé. Irjon máskor is.

Ada. 1. Csakis langys vizzel és tuzsiros szappannal mosakodjék. Éjjelre kenje be arcát kis Mitinkrémmel vagy sárga amerikai vaselinnel. Mivel a puder még jobban kiszáritja arcát, csak akkor használja, ha az időjárás mostoha-sága ellen akar védekezni. — 2. Igen súlyos feladatot vállalnánk magunkra, ha gyomorfekélyben szenvedő betegnek látatlanban orvosi tanácsot adnánk és megfelelő étlapot állítanánk össze. Az étlap megállapítása mindig a kezelőorvos dolga. — 3. Ugyancsak orvosának kell megszabnia, hogy a tánc- és testgyakorlat megengedhető-e vagy sem.

Felelős szerkesztő: Szvatkó Pál dr.

Kiadó: Tarján Ödön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Praha, Panská 12. III. — Nyomatott: Mercy Heinrich Fia nyomdájában. Prágában.

A nyomásért felelős: J. Charvát.

A lap küldését a póstaminisztérium a 216.729 VII. 1928 sz. alatt engedélyezte.

